

Navštivte rekreační lesy Hradce Králové

Lesy města Hradce Králové navazují souvisle z jižní a jihovýchodní strany na intravilán města. Jsou součástí rozsáhlého lesního komplexu, který sahá až k Chocni. S výměrou 3690,05 ha patří mezi největší obecní lesy u nás. Ročně je navštíví 900 tisíc návštěvníků z celé České republiky.

Lesy obhospodařuje akciová společnost Městské lesy Hradec Králové, jejíž hospodaření je ziskové a která je ve stoprocentním vlastnictví města. Jejím úkolem je intenzivněji rozvíjet rekreační služby, aniž by byla omezena těžba dříví. Hradecká veřejnost nevnímá těžbu a prodej dříví jako poškození nebo znehodnocení rekreační funkce lesa, ale jako hlavní zdroj jejího financování. Kromě lesnických činností se společnost Městské lesy Hradec Králové zabývá také rybářstvím a rybníkářstvím (26,58 ha produktivních ploch rybníků), těžbou šterkopisků, ubytovacími službami, prodejem zvěřiny a dalšími činnostmi.

Atraktivní a dobře přístupné

Z centra města se na okraj lesa dostanete šesti linkami městských autobusů. Přijíždíte-li z opačného směru, můžete své auto zaparkovat na čtyřech odstavných parkovištích na kraji lesa. Městské lesy jsou velmi oblíbeným rekreačním zázemím. Ročně je navštíví 900 tisíc návštěvníků, kteří s sebou přivedou 69 tisíc psů. Obyvatelé Hradce Králové však tvoří jen 61 %, zbyvajících část (39 %) jsou návštěvníci z celé České republiky. Co je příčinou takové obliby?

Tab. 1 – Návštěvníci podle typu aktivity

Aktivita	%
Cyklisté	48
Chodci	26
Děti předškolního věku	11
In-line bruslaři	7
Běžci	5
Lyžaři	2
Ostatní	1

Tab. 2 – Odpověď na otázku Kde se nachází vaše trvalé bydliště?

Bydliště	%
Hradec Králové	61
Obec do 10 km	9
Obec ve vzdálenosti 11–30 km	8
Pardubice	3
Obec vzdálenější více než 30 km	14
Praha	4
Zahraničí	1

Lesy jsou dobře zpřístupněné hustou sítí lesních cest (300 km) propojených s městskými cyklostezkami. Základem je původní historické rozdělení lesa do téměř pravidelných čtverců (400 x 400 m). Šestnáct kilometrů lesních cest má dokonce jemný asfaltový povrch vhodný i pro in-line bruslení. Při značení tras se dbá na to, aby nedocházelo ke kolizím mezi cyklisty, pěšími

nebo in-line bruslaři. V lese se neztratíte. Na křižovatkách cest jsou již 200 let čtyřhranné kameny s čísly jednotlivých čtverců. Ty, které byly v minulosti poškozeny nebo zničeny, byly před třemi lety obnoveny. Čísla čtverců i další informace jsou zaneseny do turistické mapy městských lesů, kterou můžete zdarma získat ve třech informačních centrech ve městě, na magistrátu města a na ředitelství Městských lesů. Interaktivní podobu mapy i verzi ke stažení najdete na internetových stránkách Městských lesů Hradec Králové.

V sezóně se můžete občerstvit ve třech stáncích s občerstvením s venkovním posezením pod korunami stromů. Pro zájemce o opékání a grilování je na bezpečných místech (většinou u lesních rybníků) vybudováno šest ohnišť a čtyři altány s krytým ohništěm. V případě nepřízné počasí se mohou návštěvníci lesa ukrýt v dalších osmi altánech. Odpadkové koše a lavičky se stoly jsou samozřejmostí.

Další důvody k návštěvě

Velmi oblíbeným cílem výletníků jsou výběhy s divokými prasaty (3,24 ha), jeleny sika Dybowského (1,68 ha), daňky a muflony (1,3 ha). Zvířata jsou na přítomnost lidí zvyklá. Kdo chce mít lepší výhled, může je pozorovat z vyhlídkové plošiny. Dřevěné rytířské hradiště je cílem nejmenších návštěvníků. Během roku se zde konají rytířská klání spojená s dobýváním hradiště, divadelní představení pro děti a různé soutěže. Podle knížek Pohádky z hradeckých lesů a Pohádky z hradeckých rybníků byla vybudována pohádková a vodnická stezka s dřevěnými sochami pohádkových bytostí.

Pro větší děti a dospělé jsou zde tři naučné lesnické stezky (o lese a významu práce lesníka, stezka mrtvého dřeva a stezka funkcí lesa) a planetární stezka (model sluneční soustavy v měřítku 1 : 1 mld.). V lese můžete potkat rodiče s dětmi, jak podle knížky Pověsti z hradeckých lesů hledají místa, kde se pověsti odehrály.

Místa jsou označena informačními tabulemi. V lese jsou značené turistické, cyklistické i vozíčkářské trasy Klubu českých turistů, hipostezky a trasy pro běh na lyžích. V případě dostatečné sněhové pokrývky se v zimě lyžařská stopa upravuje. Pro zájemce o adrenalinový sjezd na terénních kolech je tu bike

park. Do městských lesů zajíždí i turistický silniční vláček, využívaný zejména rodinami s dětmi a seniory. V hradeckých lesích můžete mít dokonce i svatební obřad. Management společnosti vám to umožní na třech místech.

Vedle individuální návštěvnosti jsou lesy využívány i pro konání

Naučné stezky přitahují děti i dospělé

Foto archiv MLHK

hromadných akcí. Jedná se o běžecké, cyklistické závody, závody v orientačním běhu, závody se psy, závody psích spřežení, turistické pochody a podobně. Jejich konání je však možné pouze se souhlasem vlastníka lesa (přeneseného na management akciové společnosti) a na základě povolení orgánu státní správy lesů. Ročně se jich koná kolem šedesáti a účastní se jich celkem 20 tisíc účastníků. K nejoblíbenějším patří Hradecký maraton a půlmaraton, závod psích spřežení Hradecký mid a závody v orientačním běhu.

Atraktivitu lesa zvyšují také lesní rybníky, studánky, drobné lesní loučky, pomníky, romantická zákoutí a schovávačky pro děti v dutinách kmenů. Pro zvýšení estetiky lesa, ale i druhové pestrosti se na vhodných místech hloubí tůň pro vodní živočichy a rostliny. Pro hmyz i jeho zvědavé pozorovatele vybudovali lesníci dva hmyzí hotely a broukoviště. Velmi oblíbenou volnočasovou aktivitou je sběr hub a borůvek. Houby můžete sbírat po celé ploše lesa, borůvky bezmála na 300 ha. V přírodovědecky nejceněnějších částech lesa byla vyhlášena chráněná území. Pět přírodních památek, jedna přírodní rezervace a čtyři evropsky významné lokality mají dohromady výměru 40 ha.

Pravidelná propagace

I přes velkou návštěvnost dochází k případům zranění či jiným zdravotním problémům návštěvníků lesa výjimečně. Pro případ potřeby jsou v lese trvale vyznačeny tzv. body záchrany

(rescue points). Je jich celkem 16 a vozidla integrovaného záchranného systému je mají zanesena ve své databázi.

Management společnosti využívá všech možností k propagaci městských lesů i významu práce lesníka. Pravidelně spolupracuje s Českým rozhlasem, tiskem,

davičnatá (3,3 %), olše lepkavá (2,6 %) a buk lesní s 1,3 %. Ze zbyvajících listnatých dřevin žádná nepřesahuje jedno procento. Průměrný věk porostů je 47 let. Z hlediska kategorizace jsou lesy členěny na les zvláštního určení – lesy příměstské (97,7 %) a lesy hospodářské (2,3 %). Průměrné obmýtí je 113,4 roku. Maximální celková decennální výše těžeb je 172 200 m³ b. k., což v přepočtu na 1 ha lesních pozemků představuje ročně 4,79 m³ b. k. Průměrná zásoba lesních porostů je 213 m³/ha. Přírůsty dosahují těchto hodnot: PMP 4,3 m³/ha, CPP je 6,7 m³/ha, CBP je 7,2 m³/ha.

Sociologické šetření návštěvnosti

Ve spolupráci s katedrou sociologie Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové provedly Městské lesy Hradec Králové sčítání návštěvníků lesa v období od května 2016 do dubna 2017. Pozorovatelé zaznamenávali údaje o návštěvnosti lesa do předem vytištěných evidenčních listů. V rámci každé hodiny byli návštěvníci lesa členěni podle druhu mobilní aktivity (chodec, běžec, in-line bruslař, cyklista, jinak) a podle pohlaví. Zvlášť byly zazname-

celkem 2544krát, myslivci celkem 14 200krát. Celková roční návštěvnost činí tedy již uvedených 900 tisíc návštěvníků, což při výměře lesa mírně překračující 3690 ha znamená 244 osob/ha/rok. Podíl mužů je 56 %, podíl žen 44 %. Největší návštěvnost je od května do října. Městské lesy Hradec Králové jsou nejvíce navštěvovány cyklisty a chodci. Denní návštěvnost se pohybuje mezi 400 až 6800 návštěvníky. O víkendových dnech je vyšší než ve všední dny. Návštěvnost lesa se mění i v průběhu dne. Nejvíce návštěvníků vstoupilo do městských lesů mezi 13. a 19. hodinou.

V dotazníkovém šetření nás také zajímalo, za jakým účelem respondenti městské lesy navštěvují. Největší váhu dávali duševní a fyzické relaxaci nebo sportu. Oproti tomu poloviční váhu pak sběru lesních plodin nebo poznávání a studiu přírody. Nejmenší významnost měl sběr palivového dřeva.

Všeobecná spokojenost

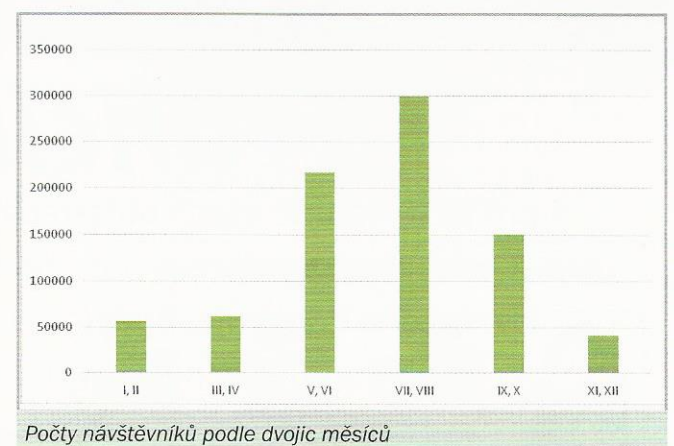
Se současným stavem využití produkčního i rekreačního potenciálu Městských lesů Hradec Králové je spokojený jak vlastník, tak i návštěvníci lesa. Ti v dotazníkovém šetření vyjá-

k propagaci využívá webové stránky města i své vlastní. Od roku 2007 se aktivně věnuje lesní pedagogice. Díky ní navštíví každoročně hradecké lesy tisícovka dětí. Tradiční akcí je Den lesní techniky, který se koná pravidelně počátkem října. Velmi oblíbené jsou sobotní podzimní výlovy lesních rybníků, při kterých si lidé mohou koupit nejen vylovenou rybu, ale ochutnat i smaženého kapra, pstruha či jiné ryby pochoutky.

Hlavní produkční činitelé

Nadmořská výška lesního majetku se pohybuje mezi 227 a 290 metry. Maximální výškový rozdíl je tedy 63 m, avšak převážná část lesů leží na plošině v rozmezí 253 až 278 m n. m., což je střední stupeň starých říčních teras. Pleistocenní šterkopisité náplavy o mocnosti 1 až 15 m tvoří 81,9 % plochy majetku. Na svazích vystupuje na povrch podloží celé oblasti – křídové vápnité jílovce a slínovce (18,1 % plochy). Průměrná roční teplota se pohybuje v rozmezí 8,5 až 9,0 °C, průměrné roční srážky mezi 580 až 610 mm. Poměrně vysoká průměrná teplota, nízké srážky a z toho vyplývající výpar a převládající jihozápadní větry způsobují, že dřeviny jsou odkázány na vláhu podzemní vody.

Na území městských lesů převažují jehličnany s 81 % z celkové plochy porostní půdy. Nejvyšší plošné zastoupení má borovice lesní (57,3 %), smrk ztepilý (20,7 %) a modřín opadavý (1,4 %). Z listnáčů (19,0 %) je významněji zastoupen dub zimní (4,9 %) a letní s 2,3 %, bříza bra-

navány děti předškolního věku a psi. V lednu a únoru přibyla další zaznamenávaná aktivity – běžkaři. Na základě zaznamenaného počtu návštěvníků lesa byla vypočtena roční návštěvnost lesa 825 689 osob. Expertním odhadem bylo stanoveno, že 7 % návštěvníků lesa nebylo při sčítání do lesa před zahájením nebo po zahájení sčítání, nebo během sčítání, ale jinými vstupy. Při sčítání návštěvníků lesa nebyly počítány osoby vyzdějící do lesa autem. V případě návštěvníků lesa se jednalo o samovýrobce palivového dřeva a myslivce. Samovýrobci navštívili les v období od května 2016 do dubna 2017

dřili ze 70 % všeobecnou spokojenost a chválu na adresu městských lesníků. Ve zbyvajících 30 % vyjadřovali spíše připomínky či požadavky než nespokojenost. Vlastník si je vědom toho, že kvalitní rekreační služby a koncepčně podporovaná rekreační funkce lesa zvyšují renomé města, kvalitu života jeho obyvatel, vytváří nové pracovní příležitosti v blízkém okolí lesa a přivádí do města návštěvníky, kteří tam utratí svoje peníze. Další informace o městských lesích můžete získat na stránkách www.mestske-lesy.cz

Ing. Radek Júza
Městské lesy Hradec Králové a. s.